

Іванюк І.В.,

к.пед.н.,

**Інститут інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України, м. Київ**

**ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ В
ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ ТА В УКРАЇНІ**

Підвищення реальної та віртуальної мобільності людей в сучасному світі посилило їх потребу в успішній культурній адаптації й ефективній комунікації, формуванні полікультурної компетентності особистості. Освітні технології інтенсивно розвиваються завдяки використанню сучасних технічних засобів. Це змінює підхід до освіти в багатьох країнах світу. Йдеться про формування та розвиток комп'ютерно орієнтованого навчального середовища (КОНС), в якому використовуються інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), нові форми і засоби навчання, що сприяють формуванню полікультурної компетентності учасників навчально-виховного процесу.

КОНС забезпечує додаткові можливості для полікультурного навчання через різноманітні дистанційні курси, віртуальні спільноти, міжнародні освітні проекти в мережі Інтернет, в яких беруть участь всі учасники навчально-виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ), вищих навчальних закладів (ВНЗ) та ін.

Нами виокремлено напрями роботи, спрямовані на формування полікультурної компетентності учнів у всіх країнах Європейського Союзу (ЄС) в умовах КОНС: вивчення іноземних мов; розвиток полікультурного виміру в освіті з використанням ІКТ, зміцнення співпраці серед ЗНЗ країн ЄС; набуття знань про інші культури, розвиток полікультурності, ІК-компетентності, подолання культурних стереотипів та ін., зокрема, дистанційні курси іноземних мов та культури (Франція, США); електронні навчальні програми для розвитку полікультурного порозуміння та обізнаності учнів (Фінляндія); полікультурна та медіа освіта через ІКТ (Португалія, Румунія, Польща, Латвія); створення полікультурного навчального середовища в ЗНЗ засобами ІКТ (Ірландія, Нідерланди, Данія, Фінляндія, Ісландія, Бельгія, Італія, Швеція, Латвія, Португалія); здійснення полікультурної освіти через мультимедійне навчання (Данія, Естонія, Словаччина); використання ЗМІ для сприяння полікультурному взаєморозумінню та подоланню стереотипів (Німеччина, Естонія, Великобританія); запровадження електронного міждисциплінарного мультикультурного підручника на уроках історії та географії (Австрія, Франція, Німеччина, Італія, Польща, Іспанія); використання електронних освітніх ресурсів у процесі полікультурної освіти (Австрія); використання віртуальних

симуляційних навчальних ігор, що відтворюють полікультурні аспекти життя (Болгарія, Естонія, США) та ін. [2, с. 94-97].

Український досвід впровадження полікультурної освіти з використанням КОНС включає в себе кілька ресурсів. До них відноситься інтегрований електронний навчальний курс “Європейські студії” для учнів 8-12 класів на модульній основі (2004 р.). Модулі курсу містили в собі елементи полікультурної освіти й викладались на уроках географії, історії, економіки [1]. Курс розроблено на основі Концепції змісту освіти для європейського виміру України [3]. Посібник для вчителя “Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін” (2016 р.) забезпечує використання методик критичного мислення, плани-конспекти уроків для викладання курсів “Історія України”, “Всесвітня історія”, “Людина і світ” з використанням електронних освітніх ресурсів [4].

Всеукраїнська асоціація викладачів історії та суспільних дисциплін “Нова доба” на своєму сайті (<http://www.novadoba.org.ua/>) пропонує вітчизняним вчителям використовувати електронні навчально-методичні матеріали з міжкультурної взаємодії та полікультурної освіти “Спільна історія. Діалог культур”, “Разом на одній землі. Історія України багатокультурна”, “Нові підходи до історичної освіти в умовах багатокультурного середовища”, “Спільні історії для Європи без кордонів”, “Багатокультурна історія України” та ін.

Важливим для дослідження є визначення засобів ІКТ, які використовуються в КОНС для підтримки полікультурної освіти в країнах ЄС.

100 популярних засобів ІКТ для підтримки навчального процесу, які були ранжовані вченою Д. Харт під час експериментального дослідження від 2007 року по 2015 рік. У дослідженні взяли участь більше 2000 вчителів ЗНЗ та викладачів ВНЗ по всьому світу. На перших місцях (30 позицій) популярності знаходяться ІКТ, що дозволяють учням і вчителям: підтримувати комунікацію та обмінюватися матеріалами для ведення навчально-виховного процесу в он-лайн (Twitter – 1 місце у рейтингу; Skype – 9; Evernote – 10; Pinterest – 13; Blogger – 18; Padlet – 29; Google Hangouts – 23; пристрої мобільного зв’язку (iPad and Apps – 16); ділитися власними відео з метою викладання та навчання (відео хостинг сайту YouTube – 2); знаходити необхідні відомості та дані (пошукові системи Google Search – 3; Google Chrome & Apps – 22; відкрита багатомовна мережна енциклопедія Wikipedia – 12); обмінюватися документами, електронними таблицями, презентаціями та сумісно працювати з ними в он-лайн (інструменти для створення особистих документів, електронних таблиць, презентацій в он-лайн Google Docs/Drive – 4); обмінюватися та створювати презентації (PowerPoint – 5; Prezi – 11; PowToon – 19; Slideshare – 20); створювати віртуальні спільноти (Facebook – 7; LinkedIn – 14; Yammer – 28) та сайти (системи керування вмістом з відкритим кодом WordPress – 8); проведення і підтримки дистанційного навчання (Moodle – 15; Articulate’s

Storyline – 26); проводити навчання за допомогою ігрових форм навчання (платформа для створення навчальних ігор Kahoot – 17); пересилати текстові повідомлення, зображення, відео та аудіо та підтримувати комунікацію за допомогою використання мобільного зв'язку (програмне забезпечення для смартфонів WhatsApp – 21); презентувати навчальні матеріали (утиліти для захоплення зображень та відео, що виводяться на монітор комп'ютера, зняття скріншотів, які використовуються для презентацій навчального матеріалу Snagit – 24; Screencast-O-matic – ВАСК – 27); створювати та редагувати аудіо-записи (інструменти з відкритим вихідним кодом для запису, редагування і змішування звуків Audacity – 25); створювати текстові документи (Microsoft Word – 30) та ін. [5].

Таким чином, засоби ІКТ виступають сьогодні новою технологічною основою для розвитку навичок самоосвіти, сприяють подоланню стереотипів, формуванню сучасної інформаційної культури людини та необхідного рівня інформаційно-комунікаційної та полікультурної компетентностей. КОНС стає більш персоналізованим та адаптованим до індивідуальних полікультурних особливостей учня.

Список використаних джерел

1. Європейські студії. Навчальний посібник для учнів 8-12 класів / [Ю. Бицюра, О. Васильєва, Ю. Комаров та ін.]. – К.: Оранта, 2004. – 148 с.
2. Іванюк І. В. Розвиток комп'ютерно орієнтованого навчального середовища в умовах полікультурної освіти учнів в країнах Європейського Союзу: дис.. ... к-та пед. наук: 13.00.10/ Іванюк Ірина Володимирівна, НАПН України, Інститут інформ. технологій і засобів навчання. – К., 2016. – 251 с.
3. Концепція змісту освіти для європейського виміру України / [С. Г. Коберник, Н. Ю. Кузьміна, О. В. Овчарук та ін.] // Директор школи. – 2003. – №8. – С.1 – 4.
4. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін. Посібник для вчителя / [Т. Бакка, О. Волошенюк, Л. Гуменюк та ін.] За ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. – 201 с.
5. Hart J. Top 100 Tools for Learning 2015: 9th Annual Survey of Learning Tools [online] / Jane Hart // . – Available from: <http://c4lpt.co.uk/top100tools/>.